

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

9 november 2001

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
en de Macedonische regering inzake de wederzijdse bevordering en bescherming
van investeringen, ondertekend in Brussel op 17 februari 1999**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Stefaan Platteau**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Johan Sauwens.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Zie :

817 (2000-2001)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

Blz.

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid	4
I.1.	Inhoud en finaliteit van de overeenkomst	4
	A. Gemengd karakter van de overeenkomst	4
	B. Standaardtekst van de BLEU	4
	C. Voordelen van de verdragsrechtelijke inbedding van het internationaal investeringsgebeuren	4
	D. Inhoud van de verdragsrechtelijke waarborgen	4
I.2.	Schets van het partnerland	5
	A. Betrekkingen met de Europese Unie	5
	B. Problemen met de etnisch-Albanese minderheid	5
II.	Algemene bespreking : vragen en opmerkingen van de leden	6
II.1.	Tussenkoms van de heer Stefaan Platteau	6
II.2.	Tussenkoms van de heer Patrick Hostekint	6
II.3.	Tussenkoms van de heer Karim Van Overmeire	7
II.4.	Tussenkoms van de heer Frans Ramon	8
II.5.	Tussenkoms van de heer Jacques Laverge	8
II.6.	Tussenkoms van de heer Luc Van den Brande	8
III.	Algemene bespreking : repliek van de minister	9
IV.	Stemmingen	10
IV.1.	Stemming over de artikelen	10
IV.2.	Stemming over het geheel	10

DAMES EN HEREN,

Op datum van donderdag 25 oktober 2001 werd in de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst ter bevordering en bescherming van investeringen tussen de BLEU en de republiek Macedonië besproken en goedgekeurd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER PAUL VAN GREMBERGEN, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, AMBTENARENZAKEN EN BUITENLANDS BELEID

I.1. Inhoud en finaliteit van de overeenkomst

A. Gemengd karakter van de overeenkomst

Ter situering van de voorliggende overeenkomst wijst de minister er bij de aanvang van zijn uiteenzetting op dat het hier gaat om een bilateraal verdrag, dat gesloten werd in het kader van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU). Aangezien zulke investeringsakkoorden in de Belgische context zogenaamde "gemengde verdragen" zijn, betekent zulks dat naast het Groothertogdom Luxemburg aan Belgische zijde zowel de drie gewesten als de federale overheid verdragspartij zijn. Voor een explicitering van dit gemengd karakter verwijst de minister de commissieleden naar de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet.

B. Standaardtekst van de BLEU

Verder laat de minister opmerken dat de BLEU al meer dan dertig jaar dergelijke akkoorden sluit, en dit bijna uitsluitend met landen die geen lid zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). De ervaring leert immers dat buitenlandse investeringen in dergelijke landen doorgaans een wat hogere risicograad inhouden. Teneinde een en ander wat te harmoniseren hebben de leden van de BLEU ook een standaardtekst goedgekeurd die zij aan hun gesprekspartners voorleggen als basis voor de onderhandelingen. De Vlaamse regering heeft reeds op 29 juni 1994 haar instemming betuigd met die standaardtekst. Voor nadere toelichting bij de inhoud en de algemene economie van de typetekst in kwestie, verwijst de minister opnieuw naar de omstandige uiteenzetting dienaangaande in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet.

C. Voordelen van de verdragsrechtelijke inbedding van het internationaal investeringsgebeuren

De minister bevestigt daarop dat de Vlaamse regering in het algemeen erg positief staat tegenover het afsluiten van dergelijke investeringsakkoorden, en dan met name omdat ze extra waarborgen bieden aan Vlaamse investeerders in het buitenland. Buitenlandse investeringen vallen in principe immers onder de toepassing van de wetgeving van het land waar ze gelokaliseerd zijn. Dit betekent dat – zelfs als die nationale wetgeving investeringsvriendelijk is – ze toch steeds eenzijdig door het ontvangende land gewijzigd kan worden, ook in ongunstige zin. Het evidente voordeel van een verdrag bestaat er daarentegen in dat de erin overeengekomen rechten en beschermingsmaatregelen slechts met wederzijdse instemming kunnen worden gewijzigd. Bovendien worden eventuele investeringsgeschillen erdoor onttrokken aan de jurisdictie van nationale hoven en rechtbanken. Het afdwingen van de verdragsrechtelijk vastgelegde verbintenissen kan immers worden toevertrouwd aan internationale instanties. Het moge dan ook duidelijk zijn dat op die manier de risico's die inherent verbonden zijn aan het investeren in landen die potentieel af te rekenen hebben met een min of meer ernstige politieke instabiliteit, substantieel verminderd kunnen worden.

D. Inhoud van de verdragsrechtelijke waarborgen

Dergelijke overeenkomsten hebben derhalve on dubbelzinnig een economische finaliteit. De minister preciseert dat de eerste doelstelling met name bestaat in het aanmoedigen van investeringen door te voorzien in een vrije toegang tot het grondgebied van de verdragspartijen. Als noodzakelijk corollarium daarvan dient evidentierwijze ook de vrije overmaking van de inkomsten uit dergelijke investeringen buiten dat grondgebied gegarandeerd te worden.

De tweede grote betrachting van dergelijke investeringsovereenkomsten sluit hier naadloos bij aan, aangezien ze ook garanties inhouden met het oog op een maximale bescherming van de vreemde investeerder. Bij wege van voorbeeld vermeldt de minister dienaangaande dat de investeerders van de betrokken partijen van dezelfde behandeling genieten als de louter binnenlandse investeerders (het zogenaamde "national treatment"), terwijl ook discriminatie ten opzichte van derde partijen wordt vermeden door het hanteren van de clausule van de meest begunstigde natie ("most favoured nation-clause").

Bovendien verbinden de verdragspartijen zich ook expliciet tot een vergoedingsplicht in geval van onteigenende maatregelen, en creëren deze verdragen een specifiek juridisch kader via hetwelke eventuele geschillen kunnen worden geregeld en dat de investeerder toelaat om zonodig een beroep te doen op internationale arbitrage.

I.2. Schets van het partnerland

Hoewel deze BLEU-overeenkomsten dus op de eerste plaats een economische finaliteit hebben, moge het duidelijk zijn dat ze onmiskenbaar ook steeds – weze het indirect – een politieke component inhouden. Politieke rust en stabiliteit in het gastland zijn immers in niet-geringe mate determinerend voor het al dan niet doorgaan van buitenlandse investeringen. En omgekeerd kunnen directe buitenlandse investeringen tot op zekere hoogte ook mee bepalend zijn voor de socio-economische, en dus politieke stabiliteit van een land. Er is met andere woorden onmiskenbaar sprake van een wisselwerking tussen het economische en het politieke gegeven. Voor een gedegen schets van de politieke en economische achtergronden van het partnerland verwijst de minister de commissieleden dan ook graag naar de memorie van toelichting bij het decreet. In het licht van de daar reeds verschaftte gegevens kan de minister zijn verdere toelichting beperken tot een resumé van de meest recente politieke evoluties in Macedonië.

A. Betrekkingen met de Europese Unie

De minister wijst er vooreerst op dat Macedonië door de ondertekening, op 9 april 2001, van het stabilisatie- en associatieakkoord met de Europese Unie, het statuut van "potentiële kandidaat-lidstaat" heeft verkregen. Het belang daarvan moge voldoende blijken uit het feit dat het de eerste keer was dat de EU een dergelijke overeenkomst sloot met een land dat voortkwam uit het vroegere Joegoslavië.

De Europese Unie kende voor 2001 ook een economische hulp ten belope van 62 miljoen euro (ongeveer 2,5 miljard BEF) toe. Daarbovenop komt nog zuiver humanitaire hulp én geld uit de regionale fondsen.

De minister wijst er tevens op dat Macedonië nu reeds kan genieten van de voordelen van de zogenaamde "asymmetrische handel". Onder dit regime kunnen goederen uit Macedonië zonder douanerechten de EU binnen, terwijl zulks omgekeerd nog niet het geval is voor Europese producten die naar Macedonië geëxporteerd worden.

B. Problemen met de etnisch-Albanese minderheid

De minister gaat daarna over tot een schets van de meest recente evoluties aangaande de problemen met de etnisch-Albanese minderheid in Macedonië. De niet-erkenning van deze Albanese minderheid (qua taal, cultuur, onderwijs e.d.m.) vergiftigt immers al vele jaren de sfeer tussen de beide grote bevolkingsgroepen.

De minister laat daarbij opmerken dat het conflict tussen het Macedonische leger en de Albanese rebellen – die in eerste instantie hun activiteiten beperkten tot de grensstreek met Kosovo – vooral sinds maart van dit jaar begon te escaleren.

Op 8 mei 2001 werd onder internationale druk een akkoord gesloten over de uitbreiding van de Macedonische regering met twee partijen uit de oppositie, te weten : de Albanese Partij van de Democratische Welvaart (PDP) en de Sociaal-Democratische Unie van Macedonië (SDSM). De NAVO en de EU namen beiden het engagement om die regering van nationale eenheid te ondersteunen.

Een en ander verliep echter niet van een leien dakje. Van bij haar start verkeerde die regering zelfs in een voortdurende staat van crisis. Premier Georgievski en president Trajkovski weigerden immers met de rebellen te praten. Als reactie op de initiële ongeregeldheden in het noorden, braken daarenboven anti-Albanese rellen uit in het zuiden van Macedonië. Waarop premier Georgievski ermee dreigde de staat van oorlog af te kondigen.

Vanaf midden juni begonnen de zaken echter de juiste kant uit te gaan. De regering aanvaardde toen namelijk een vredesplan van president Trajkovski dat voorzag in een amnestie voor de rebellen van het Albanese Nationaal Bevrijdingsleger (UCK) en in de steun van de NAVO bij de ontwapening van diezelfde rebellen. Het was meer bepaald de door de EU uitgeoefende druk, die de Macedonische regering ertoe bracht toch met de rebellen te onderhandelen.

Vooraf buitenland-coördinator voor de EU, Javier Solana, speciaal EU-gezant François Léotard en de VS-bemiddelaar James Pardew speelden een belangrijke rol in de vredesonderhandelingen. De voornaamste knelpunten waren het statuut van de Albanese taal en de controle over de politie. Maar uiteindelijk werd op 13 augustus 2001 in Ohrid toch een vredesakkoord ondertekend. Dat akkoord voorziet in aanvullende rechten voor de Albanese minderheid.

De NAVO stuurde daarop effectief troepen om de rebellen te ontwapenen (operatie "Essential Harvest"). Op 6 september 2001 keurde het Macedonische parlement – weliswaar met weinig overtuiging – de grondwetswijziging goed, die nodig is voor de erkenning van de Albanese rechten. Op 16 oktober 2001 stelde datzelfde parlement echter het debat over een nationaal referendum ter bekrachtiging van de grondwetswijziging uit, en dit ondanks het feit dat premier Georgievski zich voor een dergelijk referendum had uitgesproken.

Deze recalcitrante opstelling van het Macedonische parlement leidde ertoe dat de voor 15 oktober 2001 geplande EU-donorconferentie werd uitgesteld, totdat de hervormingen nodig voor de erkenning van de rechten van de Albanezen zijn doorgevoerd.

Desondanks vraagt de minister de commissieleden om toch in te stemmen met het hen voorgelegde akkoord. Helemaal in de geest van de traditioneel erg constructieve opstelling van Vlaanderen terzake, is de minister er immers van overtuigd dat via dit investeringsbeschermingsakkoord een positieve bijdrage kan geleverd worden aan het pacificatieproces in Macedonië. Door het – onmiskenbaar aanwezige – economische potentieel van het land te bevorderen, kan namelijk ook de politieke stabiliteit er een stevig zet krijgen.

II. ALGEMENE BESPREKING : VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

II.1. Tussenkost van de heer Stefaan Platteau

Zonder te willen ontkennen dat de situatie in Macedonië voor het ogenblik inderdaad wat wankeel is, meent de heer Stefaan Platteau toch dat deze nog zeer jonge staat ten volle de steun van het Westen verdient om zich op politiek, sociaal en economisch vlak verder te kunnen ontwikkelen. Dat Macedonië op al die terreinen nog heel wat weg moet afleggen, hoeft overigens niet te verbazen. Toen het nog deel uitmaakte van het federale Joegoslavië was het immers al de armste der republieken.

In die achtergestelde situatie kon ook na de onafhankelijkheid nauwelijks verandering gebracht worden. Het positieve gegeven dat het land erin slaagde om buiten de gewapende conflicten van ex-Joegoslavië te blijven, werd immers in hoge mate teniet gedaan door de problemen met EU-lid Griekenland. Deze problemen, die onder andere te

maken hadden met de naam van het nieuwe land (die volgens de Grieken onlosmakelijk bij hun culturele erfgoed behoorde), zorgden ervoor dat het land geïsoleerd bleef en nauwelijks hulp van betekenis ontving vanwege de Europese Unie.

Anderzijds vindt de heer Platteau het een bijzonder hoopvol teken dat het etnische conflict tussen Albanese en Slavische Macedoniërs ondertussen toch al bijna drie maanden stil lijkt te liggen. Ook de ontwapeningsakkoorden werden door de Albanese rebellen blijkbaar vrij stipt uitgevoerd. Beide volksgroepen lijken dus – waarschijnlijk onder zachte dwang van het Westen én op grond van de destructie die ze in ex-Joegoslavië hebben gezien – geneigd om de strijdbijl te begraven. Een positief engagement ten overstaan van dit land dringt zich dan ook zeer zeker op.

II.2. Tussenkost van de heer Patrick Hostekint

De heer Patrick Hostekint laat opmerken dat het bij het voorliggende verdrag misschien wel om een type-tekst gaat (die al wel vaker is voorgelegd aan deze commissie), maar dan wel met een atypisch land dat zich in een zeer onrustige regio situeert. Dat de Balkan hoe dan ook een kruitvat is en blijft, is immers nog maar een tweetal jaar geleden gebleken in Kosovo. Waarbij de heer Hostekint ook vaststelt dat er een aantal onrustwekkende parallellen kunnen worden getrokken tussen de vroegere situatie in Kosovo en de huidige situatie in Macedonië. De beide werden immers gekenmerkt door een verregaande verpaupering van grote groepen van de bevolking, gekoppeld aan diepe etnische tegenstellingen.

Aan de andere kant is de heer Patrick Hostekint echter ook de mening toegedaan dat de regio in kwestie wel degelijk een reëel economisch potentieel heeft, en interessante opportuniteiten kan bieden voor het Vlaamse bedrijfsleven. Opnieuw verwijst hij hiervoor naar de situatie in Kosovo. Ondanks een zwaar militair conflict heeft de economie zich daar toch vrij snel kunnen herstellen, mee dank zij de werkkraft en de zin voor initiatief van de lokale bevolking die alles op alles zet voor de wederopbouw van het land.

Daarom pleit de heer Hostekint er dan ook voor dat Vlaanderen zich, voor wat zijn beleid ten aanzien van de landen van Centraal- en Oost-Europa betreft, niet exclusief zou richten op de kandidaten voor het EU-lidmaatschap. Ook de republieken van ex-Joegoslavië verdienen ten volle onze aandacht. Zij hebben immers nog meer behoefte aan externe steun om tot een grotere politieke stabili-

teit te komen. Daarenboven zou men best niet te lang talmen om een engagement te nemen ten aanzien van die landen. Er mag momenteel dan al – een min (Macedonië) of meer (Kosovo) stabiele – vrede heersen in de meest getroffen gebieden ; maar de werkloosheid, en dús ook het conflictpotentieel of minstens het politieke risicogehalte, blijven er schrikbarend hoog.

De heer Hostekint wil er daarnaast ook op wijzen dat het in de ex-Joegoslavische ruimte niet om klassieke ontwikkelingslanden gaat. Naar aanleiding van een recent bezoek aan die regio heeft hij persoonlijk kunnen vaststellen dat een aanzienlijk deel van de bevolking er goed tot zelfs zeer hoog geschoold is (in die mate zelfs dat er bij de elite sprake is van een regelrechte braindrain richting Westen), terwijl er ook een – weliswaar soms wat onderkomen – basisinfrastructuur aanwezig is. In dat opzicht is het dan ook terecht dat de steun aan die landen niet uit het budget voor ontwikkelings-samenwerking zou komen, maar veeleer gezocht zou moeten worden op de algemene buitenlandkredieten. Zijns inziens kan Vlaanderen, onder andere met zijn expertise inzake het KMO-gebeuren, daar een zeer waardevolle socio-economische bijdrage leveren.

II.3. Tussenkoms t van de heer Karim Van Overmeire

De heer Karim Van Overmeire wil even inpikken op de tussenkoms t van de vorige spreker, en dan in het bijzonder waar die de parallel trok tussen de situatie in Kosovo en die in Macedonië. Deze parallel gaat in de praktijk immers slechts zeer ten dele op. Met name is de aandacht van de Westerse media nog dermate toegespitst op Kosovo, dat men de situatie in Macedonië bijna volledig uit het oog dreigt te verliezen. En aangezien de aandacht van de politieke besluitvormers doorgaans ligt bij die onderwerpen waarover in de media het meest bericht wordt, is er ook van politieke kant uit maar een relatief geringe belangstelling voor de Macedonische kwestie.

De heer Van Overmeire wijst er daarenboven op dat ook de politieke historiek die ten grondslag ligt aan de beide conflicten zeer verschillend is. In Kosovo was er sprake van een bezetting door de – weliswaar zelfverklaarde – regionale grootmacht Servië. Bezetting die uiteindelijk ongedaan werd gemaakt door een militair ingrijpen van de VS en de NAVO, die er trouwens ook nog steeds militair aanwezig zijn.

In Macedonië liggen de kaarten helemaal anders. Dermate zelfs dat prima facie niet kan gezegd worden wie daar nu precies de underdog is. Het gaat immers sowieso om een erg klein land, dat bij de ineenstorting van het voormalige Joegoslavië een zeer moeilijke geboorte heeft gekend. Niet enkel met Griekenland waren er problemen, maar ook Servië deed moeilijk, terwijl de betrekkingen met Bulgarije eveneens lange tijd bijzonder dubbelzinnig geweest zijn. Het isolement waarin Macedonië zodoende terecht kwam, was zelfs dermate groot dat het – als enig Europees land – uitgesproken relaties aanknoopte met Taiwan. Dat bleek immers zowat de enige staat te zijn die bereid was om een financiële inspanning te leveren ten aanzien van Macedonië.

Gedurende het laatste decennium was Macedonië dus een bijna volkomen geïsoleerd en vergeten land. En het is precies dat isolement, en het daaruit voortvloeiende gevoel van machteloosheid, dat geleid heeft tot de recente toegevingen van de Slavisch-Macedonische politici in het huidige conflict met de Albanese bevolkingsgroep.

Een ander probleem, dat eveneens een logische consequentie van de Kosovo-crisis is, is precies de vrij eenzijdige focus van de schaarse Westerse media op het Albanese bevolkingsdeel. In de Macedonische context is de term "minoriteit" nochtans bijzonder relatief. Ook de zogenaamd dominante bevolkingsgroep, de Slavische Macedoniërs, telt immers nauwelijks meer dan een miljoen leden.

Voor de heer Karim Van Overmeire zou het minstens paradoxaal zijn mocht de enige relatief geslaagde vredesoperatie die de Balkan gekend heeft, met name dus die in Kosovo, een totale verwaarlozing van de Macedonische problematiek als neveneffect hebben. Als er vanuit Vlaanderen dan al iets gedaan zou kunnen worden voor de ex-Joegoslavische republieken, is het voor de heer Van Overmeire duidelijk dat men zich nu in eerste instantie op Macedonië moet richten. Waarbij het eveneens imperatief is dat men zich niet enkel op het gebied van de Albanese minderheid zou concentreren, maar integendeel inspanningen zou leveren die heel Macedonië ten goede komen. Kwestie van er geen twijfel over te laten bestaan dat de extra-steun wel degelijk een beloning en een compensatie is voor de bereidheid van de Macedonische regering om toegevingen te doen.

In die optiek acht de heer Karim Van Overmeire het aangewezen dat de minister even kort zou schetsen welke mogelijkheden Vlaanderen al dan

niet heeft om het Macedonische vredesproces wat te begeleiden. Zelfs met zijn beperkte middelen kan Vlaanderen immers een reëel verschil maken in een land dat dermate verwaarloosd werd door de internationale gemeenschap.

II.4. Tussenkost van de heer Frans Ramon

Ook de heer Frans Ramon onderschrijft in zijn tussenkost de vaststelling dat de Balkan toch wel een echt kruisvat blijft. Het feit dat de veiligheid er vooralsnog nog niet op een duurzame manier gewaarborgd kan worden, zal daarenboven hoogstwaarschijnlijk ook de meeste potentiële buitenlandse investeerders afschrikken.

Daarnaast stelt hij vast dat de economie van de republieken van ex-Joegoslavië vooral gekenmerkt werd door de aanwezigheid van grote staatsbedrijven. Daardoor staat men momenteel ook nog niet echt ver qua KMO-traditie en KMO-expertise. Dienaangaande kan Vlaanderen zeker een valabele bijdrage leveren.

Verder onderschrijft de heer Ramon ook de stelling van de heer Hostekint, waar deze liet opmerken dat de uit ex-Joegoslavië voortkomende landen qua benadering niet gelijk gesteld kunnen worden aan traditionele ontwikkelingslanden. Hoewel zowel de landen van Centraal- en Oost-Europa enerzijds, als de klassieke ontwikkelingslanden uit het Zuiden anderzijds, ten volle onze aandacht en inzet waard zijn; is het volgens de heer Ramon beleidsmatig een goede zaak dat ze onder verschillende beleidsdomeinen (respectievelijk het algemeen buitenlands beleid en de ontwikkelingssamenwerking) vallen. De middelen zijn immers hoe dan ook beperkt, en dus mogen ze zeker ook niet vermengd raken met elkaar.

II.5. Tussenkost van de heer Jacques Laverge

Ook volgens de heer Jacques Laverge is het imperatief dat er een grotere stabiliteit zou komen op de Balkan. Middelen dienen dan ook te worden uitgetrokken voor het bevorderen van de vreedzame betrekkingen tussen de diverse etnische bevolkingsgroepen in de verschillende Balkanlanden.

In tegenstelling tot wat dienaangaande werd gezegd door de heren Hostekint en Ramon, meent de heer Jacques Laverge dat hier wel degelijk ook een taak is weggelegd voor de Vlaamse ontwikkelingsamenwerking. Die moet zijns inziens niet noodzakelijkerwijze enkel en alleen gereserveerd worden voor landen in verre werelddelen. Ook veel dicht-

terbij, zelfs in Europa, geldt immers de maxime dat vredesprocessen maar een kans op slagen hebben, in de mate dat ook de socio-economische omstandigheden en de algemene welvaart erop verbeteren in de betrokken gebieden.

Op de een of andere manier moet er dan ook een samenwerking kunnen tot stand gebracht worden tussen de Vlaamse ministers bevoegd voor algemeen buitenlands beleid en ontwikkelingssamenwerking. De discussie over welke landen nu precies in aanmerking komen voor het kwalificatief "ontwikkelingsland" blijft zijns inziens dan ook open.

II.6. Tussenkost van de heer Luc Van den Brande

De heer Luc Van den Brande verklaart zich in hoge mate te kunnen terugvinden in de meeste bedenkingen die hier geuit werden met betrekking tot de situatie in Macedonië. Overeenkomstig de constructieve opstelling die kenschetsend is voor het buitenlands beleid van Vlaanderen, is hij er dan ook voorstander van om dit akkoord goed te keuren.

Daar waar het klopt dat Macedonië zeer lang wat onderbelicht is gebleven in de Westerse media, lijkt daar nu toch enige kentering in te komen. Ook de aandacht van de politieke beleidsvoerders voor het land is over de afgelopen maanden fel toegenomen. In het langetermijnperspectief van EU-lidmaatschap, overweegt trouwens ook de Raad van Europa (waarvan Macedonië sinds 1995 lid is) om Macedonië opnieuw meer centraal te stellen qua monitoring-activiteiten.

Terzijde laat de heer Van den Brande daarbij opmerken dat ook leden van het Vlaams Parlement die een speciale affiniteit hebben met een bepaald land of een bepaalde regio, via de een of andere formule, in de mogelijkheid gesteld zouden moeten worden om alleen, of met een beperkte groep, ter plekke te gaan voor studiebezoeken en fact-findingmissies. Zulks zou met name relevant zijn voor het brede spectrum aan aandachtsvelden dat bestreken wordt door de werkzaamheden van de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden. Deze piste zou voor die specifieke commissie ook nuttiger zijn dan het momenteel vigerende systeem, waarbij slechts een beperkt aantal reismogelijkheden wordt geboden, telkens voor een relatief grote groep. Een meer flexibele formule dringt zich op.

Verder kan de heer Luc Van den Brande zich ook ten volle achter de idee scharen om een duidelijk onderscheid te handhaven tussen de traditionele

landen in ontwikkeling (die zich in het Zuiden situeren) en de landen van Centraal- en Oost-Europa, die men veeleer als "landen in transitie" kan omschrijven. Alleen al door de opleidingsgraad van grote delen van hun bevolking zijn die laatste immers geen klassieke ontwikkelingslanden. Dienaangaande zijn er trouwens meer en meer indicaties dat er een beweging op gang aan het komen is waarbij hun hoog-opgeleiden – die in eerste instantie inderdaad vaak gedurende enkele jaren hun geluk zijn gaan zoeken in het Westen – terugkeren naar hun landen van herkomst, om daar hun verantwoordelijkheid op te nemen. Terzake wijst de heer Van den Brande erop dat naar aanleiding van de discussie over de heroriëntatie van het Vlaamse Centraal- en Oost-Europabeleid, in deze eigenste commissie klaar en duidelijk werd gesteld dat de betrekkingen met die landen niet beperkt mochten blijven tot het louter economische domein. Ook voor de algemene maatschappelijke (her)opbouw diende Vlaanderen, waar mogelijk, hulp te bieden. Een basisoptie die haar budgettaire uitdrukking kreeg in de overheveling van de budgetten voor het Centraal- en Oost-Europabeleid van het departement Economie naar het departement Buitenlands Beleid.

III. ALGEMENE BESPREKING : REPLIEK VAN DE MINISTER

In zijn repliek verklaart de minister ervan uit te gaan dat de diverse hier nu geformuleerde opmerkingen, opnieuw ruimschoots aan bod zullen kunnen komen tijdens de begrotingsbesprekingen, en dan meer bepaald bij de discussie over de beleidsbrief Buitenlands Beleid¹. Dat zal de gelegenheid bij uitstek zijn om vanuit het parlement, en vanuit deze commissie in het bijzonder, een aantal additionele klemtonen te leggen voor het Vlaams buitenlandse beleid.

Ten algemenen titel wil de minister daar in elk geval nu reeds aan toevoegen dat er vanuit Vlaanderen een heel bijzondere aandacht besteed zal worden aan een aantal vredesprocessen. Met zijn bescheiden middelen wil Vlaanderen, waar nuttig, dergelijke processen ondersteunen.

Twee voorbeelden kunnen een idee geven van wat Vlaanderen met dit nieuwe beleid op het oog heeft. Vooreerst zijn er, vanuit de constatacie dat in het Noord-Ierse vredesproces opnieuw een scharniermoment is aangebroken – mogelijks zelfs het

moment van de beslissende doorbraak – Vlaamse middelen vrijgemaakt om ter plekke een aantal initiatieven te ondersteunen. Een soortgelijke beslissing werd – vanuit de omgekeerde constatacie – ook genomen voor wat het Palestijnse gegeven betreft. De spiraal van wederzijdse geïnstitutionaliseerde bloedwraak die kenmerkend is voor het huidige stadium van het Israëliisch-Palestijns conflict, moet ieder rechtgeaard mens immers met afschuw vervullen. Het is dan ook vanuit deze ethische verbijstering dat de minister beslist heeft om met onmiddellijke ingang actie te ondernemen, in de zin van het ondersteunen en stimuleren van een aantal vredesinitiatieven. Daartoe wordt vooreerst, via een soort voorafname, geput uit de middelen op de lopende begroting 2001, terwijl daarvoor vanaf volgend begrotingsjaar een specifieke begrotingspost zal worden voorzien. Ook de Balkan (en in het bijzonder Kosovo en Macedonië) zal dan een doelregio zijn voor dit Vlaamse vredesstimuleringsbeleid.

De optie om vanuit Vlaanderen mee te werken aan het bevorderen van vrede – vrede die als absolute basisvoorwaarde geldt voor andere (politieke en sociaal-economische) ontwikkelingen – ondervangt volgens de minister meteen ook ten dele de door de heer Jacques Laverge geformuleerde kritiek. Dit Vlaamse beleid van het geven van stimuli aan vredesprocessen allerhande, zal – wegens de beperktheid van onze middelen – in essentie immers gericht moeten zijn op Europa (cf. het Noord-Ierse voorbeeld), en de daar onmiddellijk aan grenzende gebieden (Palestina). Principeel zouden ook andere gebieden ongetwijfeld onze aandacht verdienen, maar men moet als beleidsmaker toch ook steeds pragmatisch blijven. Het spreiden van onze, sowieso inherent steeds beperkte, middelen over een te groot aantal geografische doelgebieden zou onvermijdelijk leiden tot een verwatering van de potentiële resultaten. Uiteindelijk zouden we met een myriade aan elk op zich vrijwel insignificante projectjes komen te zitten, die door hun geringe omvang ook geen zoden meer aan de dijk meer zouden zetten. Wie overal alles wil doen, bereikt in laatste instantie immers zo goed als niets.

Daarom is het volgens de minister dan ook goed dat er een zeker onderscheid gehandhaafd blijft tussen de beleidslijnen die worden uitgezet in het kader van het algemeen buitenlandse beleid enerzijds, en het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid anderzijds. Onderscheid dat ook tot uiting komt in het hanteren van verschillende geografische doelregio's. Met name de landen in het Zuiden (en dan meer bepaald zuidelijk Afrika als concentratieregio) voor de ontwikkelingssamenwerking, en de

¹. Beleidsbrief Buitenlands Beleid – Beleidsprioriteiten 2001-2002, *Parl. St.* VI. Parl. 2001-2002, nr. 886/1.

meer ontwikkelde wereld (en dan in het bijzonder de Europese geografische omschrijving) voor het algemeen buitenlands beleid. Deze politieke basiskeuze werd in haar grote lijnen trouwens ook vastgelegd in het Vlaams regeerakkoord.

Hoe dan ook kunnen de Balkanlanden, ondanks de op sommige plaatsen heersende armoede, volgens de minister zeker niet gecatalogiseerd worden als "ontwikkelingslanden". In vrijwel elk van die landen is er immers een substantieel deel van de bevolking dat goed, tot zelfs erg goed geschoold is. Sommige van die landen zijn in hun geheel trouwens vrij welvarende en geavanceerde samenlevingen. Slovenië is als kandidaat-EU-lid hiervan het beste voorbeeld, maar ook Kroatië benadert erg dicht de West-Europese standaarden.

Die landen hebben in eerste instantie dan ook niet zozeer nood aan materiële bijstand, als wel aan een faire kans tot integratie in de brede (waarden)gemeenschap van West-Europese sociaal-democratische staten. Daartoe is het nodig dat hun economieën zich zouden kunnen ontwikkelen, hetgeen per definitie het bestaan veronderstelt van een voldoende mate aan politieke stabiliteit. En precies om die politieke stabiliteit een zetje te geven, wil Vlaanderen, waar nodig, meewerken aan concrete vredesinitiatieven. In afwachting daarvan, kan de goedkeuring van het nu voorliggende investeringsbeschermingsverdrag – doordat het een bijkomende mate aan juridische zekerheid oplevert voor potentiële buitenlandse investeerders – op zich ook reeds een bijdrage betekenen tot de versterking van het economisch weefsel van die landen.

IV. STEMMINGEN

IV.1. Stemming over de artikelen

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van 10 stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van 10 stemmen.

IV.2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd wordt het ontwerp van decreet "houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Macedonische regering inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 17 februari 1999" tenslotte eveneens bij unanimité van 10 stemmen aangenomen.

De verslaggever,

Stefaan PLATTEAU

De voorzitter,

Luc VAN DEN BRANDE